

МІЖКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК АРГЕНТИНСЬКОГО ТАНГО В ДОБУ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ

За останнє століття аргентинське танго (далі – АТ) як соціальний танець заповнило дозвілля своїх прихильників в усьому світі, набуло художнього осмислення у численних зразках красного письменства, живопису, фотографії, кіно, анімації, театральній сценографії, дедалі частіше використовується у сфері реклами, активна діяльність численних шкіл АТ, розмаїття семінарів, коротких курсів, майстер-класів, фестивалів зумовили виникнення розгалуженої інфраструктури, а також виокремлення цілої ніші туристичного бізнесу. Як комунікативна система АТ користується особливою популярністю останні три десятиліття, у часи бурхливого розвитку комп'ютерних технологій та інтернет-комунікації.

Своїм успішним, функціонально різноплановим укоріненням поза Аргентиною, в іншокультурному ґрунті, АТ завдячує завше актуальній потребі людини в міжособистісній комунікації. В основі цього танцю лежить гнучка, адаптивна система міжгендерної взаємодії, яка становить зліпок важливих для сучасної людини наборів особистісних якостей, поведінкових моделей, що заповнюють відстань між полюсами суто чоловічого і суто жіночого в межах конкретних культур.

Сучасні тенденції уніфікації, пошуку загальнолюдського, на відміну од визнання, оприявлення й плекання суто чоловічого і суто жіночого, ускладнили функціонування АТ як особливого модусу соціальної взаємодії. З одного боку танго-спільнота тяжіє до збереження традицій, культивує спадковість і неперервність усталених норм, пристосовуючи їх до сучасних реалій. З іншого боку, дотримання старих правил, скажімо, запрошування до танцю, можуть виявитися неефективними, не спрацювати, особливо якщо йдеться про новачків; їм складно підпорядковуватися цим правилам, навіть на підсвідомому рівні. Щойно прийшовши на перші заняття, жінка, яка в професійному чи сімейному житті звикла до рівновеликої з чоловіками

відповідальності, прийняття самостійних рішень тощо, мимоволі опирається веденню, перехоплює ініціативу, а то й відкрито протестує, вважаючи становище очікування неприйнятним і принизливим для себе. Вона вже дізналася про старовинну традицію і роль, закріплену за *веденою*, але звички, погляди і ціннісні установки, поведінкові моделі, принесені з буденного життя сучасного міста, ускладнюють і оволодіння, і реалізацію набутих танцювально-комунікативних умінь. Партнери-новачки часто потерпають від симетричної проблеми – браку ініціативності, нерішучості тощо. Сучасні засоби масової інформації, індустрія розваг, сфера реклами активно використовують образ активної жінки, що намагається успішно поєднувати традиційну для української культури (ширше – європейської) рольову модель матері-берегині домашнього вогнища, і новітню – жінки-лідера, яка нічим не поступається чоловікові, навпаки, в усіх сферах демонструє високу конкурентоспроможність. Зі зрушенням (не без істотного впливу жіноцтва) історично й соціально усталених полюсів розподілу активності, ініціативи, відповідальності та сфер впливу між чоловіком і жінкою, їхні рольові моделі тепер перетікають одна в одну, лінія чіткого розмежування стирається.

Труднощі при налагодженні комунікації виникають не тільки в межах спільної культури, вони особливо вияскравлюються в іншокультурному середовищі. Місцеві, національні норми конвенційності, пропагована тепер ідея рівноправності статей, що по-різному актуалізується навіть у сусідніх країнах, індивідуальні особливості (темперамент, характер, світогляд) накладаються на уявлення про «справжнє аргентинське танго» і, скажімо, застосування традиційного кабасео, запрошення до танцю поглядом, може не спрацювати між приїжджою туристкою і місцевим тангеро. Жінка дивиться в очі незнайомому чоловікові певний проміжок часу і відводить погляд, аби не видатись нечемною, занадто наполегливою, нахабною, провокуючою тощо. Достатньо тривалий на її думку візуальний контакт, може бути сприйнятий чоловіком як побіжний, недостатньо зацікавлений погляд, і він відгукується на вербальне запрошення своєї активнішої землячки, яка нехтує традиційним

способом і бере ініціативу в свої руки так, як вона звикла це робити в своєму буденному житті.

Система АТ надзвичайно чутлива до новітнього образу чоловіка й жінки, це стосується і технічно-танцювальних, і соціально-танцювальних аспектів. Для налагодження якісної взаємодії, танцівникам доводиться свідомо пристосовуватись до індивідуальних і загальнокультурних потреб і очікувань їхніх партнерів, часом поступатися власними уподобаннями і воліннями. Засвоєння аргентинського танго-етикету *кодїгос* і пізнання його місцевих інтерпретацій у різних країнах нині як ніколи інтенсивне завдяки глобалізаційним процесам, зокрема широкому використанню аматорами АТ мережі Інтернет та інших сучасних технологій.

Аргентинське танго стоїть осторонь тих видів мистецтва, що зазнають нині технологічного тиску, проте, безумовно, не може не відчувати опосередкованого впливу дигіталізації інших видів мистецтва і гуманітарної сфери через близьку спорідненість із музикою, візуальними засобами естетичного впливу, які злилися у всесвітній мережі в синтез мистецтв й інтерактивно тиражуються в персональних комп'ютерах. АТ в чистому вигляді безпосередньої фізичної взаємодії не надається до інтерактивного оповідного моделювання. Проте в форматі свого цифрового еквівалента – аудіо-візуальні записи виступів, мілонг, туристичних відео-щоденників – цей танець має могутній віртуальний ресурс емоційного впливу, даючи змогу аматорам танго серед користувачів Інтернету набувати глядацько-критичного і танцювально-технічного досвіду, покращувати власну міжкультурну компетенцію. Перегляд відео у поєднанні з коментарями до них, читання розлогих особистих звітів і дискусій у блогах, ведення танго-блогів, спілкування на форумах, у Фейсбуці і Твітері тощо становлять вагомую частину танго-практик і засвідчують входження досліджуваного танцю до глобального мистецького синтезу. Цифровий формат АТ є не просто засобом накопичення, що нівелює часові й географічні кордони, стирає міжкультурні відмінності, а завдяки своїй інтерактивності, відсутності остаточного

варіанту, може функціонувати не тільки як засіб, а й як мета. Спеціальні й принагідні «майстер-класи» дають нагоду зазнати впливу широкого спектру вражень, збагатитися інформацією щодо технічних і міжкультурних тонкощів цього виду комунікації, зазнати переживань, що формують відповідні вміння і навички, або ж змінюють вже набуті.

Сучасний розквіт АТ, його друга хвиля, збіглася у часі з комп'ютерною ерою, а надто з добою Інтернет-комунікації. Можливо, це не просто збіг, і технологія, за Р. Ленемом, «не створювала попит, а слугувала попитуві, що вже існував»? Новий цифровий формат поширення і обміну інформацією вдихнув життя у застигли танцювальні форми, і вони завирували, зруйнувавши обмеження локальних культур, у глобальному просторі міжкультурного спілкування.